

Dr. Zahide ALTUNBAŞ SANCAK

**-ANONİM ŐIRKET ÖZELİNDE-
DEVRALMA İŐLEMLERİNDE SATICININ
AYIPTAN DOĞAN SORUMLULUĞU**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

HİSSE SATIM SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ, UYGULANACAK HÜKÜMLER VE KONTROL DEVRİ

1.1. DEVRALMA YÖNTEMLERİ: SÖZLEŞMENİN NİTELİĞİ VE AYIP HÜKÜMLERİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ	15
1.1.1. Konuya Giriş.....	15
1.1.2. Ticari İşletme Devri: Sözleşmenin Niteliği ve Ayıp Hükümlerinin Uygulanabilirliği.....	18
1.1.3. Hisse Devri: Sözleşmenin Niteliği ve Ayıp Hükümlerinin Uygulanabilirliği	22
1.1.3.1. Hisse Devirlerinde Sözleşmenin Niteliği.....	22
1.1.3.2. Salt Hisse Devri ve Uygulanacak Hükümler	23
1.1.3.3. Kontrol Değişikliği Sağlayacak Oranda Hissenin Devri ve Ayıp Hükümlerinin Uygulanabilirliği	27

1.1.3.3.1. İsviçre Federal Mahkeme Kararları ve Öğretideki Görüşler.....	27
1.1.3.3.2. Alman Hukukunda Durum: 2001 Mevzuat Değişikliği Öncesi ve Sonrası.....	29
1.1.3.3.3. Türk Hukukunda Yargıtay Kararları ve Öğretideki Görüşler.....	32
1.1.4. Ara Sonuç	37
1.2. SATICININ İŞLETMENİN AYIPLARINDAN DA KANUNEN SORUMLU OLDUĞU DURUM: KONTROL DEVRİ.....	46
1.2.1. Konuya Giriş	46
1.2.2. Hisselerin Tamamının Satımı	48
1.2.3. Hisselerin Tamamına Yakınının Satımı ve “Kontrol” Devri .	49
1.2.3.1. Alman Mahkeme Kararları ve Öğretideki Görüşler	49
1.2.3.2. İsviçre-Türk Öğretisindeki Görüşler	54
1.2.3.3. Çeşitli Kanunlarda “Kontrol” Kavramı	56
1.2.3.3.1. Şirketler Topluluğu Hukukunda “Hakimiyet”	57
1.2.3.3.2. Rekabet Hukukunda “Kontrol”	61
1.2.3.3.3. Sermaye Piyasası Hukukunda “Kontrol”	63
1.2.3.4. Ara Sonuç	65
1.2.4. Bazı Özellikli Durumlar.....	69
1.2.4.1. Birden Fazla Satıcının Bulunması.....	69
1.2.4.2. Mevcut Pay Sahibinin İlave Hisse Alımı	70
1.2.4.3. Borsada Hisse Alım-Satımı.....	72
1.2.4.4. Alım ve Satım Opsiyonu Hakları.....	73

İKİNCİ BÖLÜM
HİSSE DEVİRLERİNDE AYIP KAVRAMI
İLE HİSSE SATIM SÖZLEŞMESİNDE
SATICININ BEYAN VE TEKEFFÜLLERİ

2.1. KONUYA GİRİŞ.....	77
2.2. HİSSE DEVİRLERİNDE AYIP VE MUHTELİF GÖRÜNÜMLERİ	79
2.2.1. Ayıp Kavramına Genel Bakış	79
2.2.2. Hisse Devirlerinde Ayıbın Görünümleri.....	83
2.2.2.1. İşletmenin Organizasyonunda ve Finansal Tablolarda Ayıp	83
2.2.2.2. Münferit Malvarlığında Ayıp	85
2.2.2.3. Hisse veya Hisse Senetlerinde Ayıp.....	88
2.3. GENEL OLARAK: HİSSE DEVİRLERİNDE AYIBIN TÜRLERİ VE ZAPT İHTİMALİ.....	91
2.3.1. Hisse Devirlerinde Sübjektif Nitelikler	91
2.3.1.1. Kavrama Genel Bakış ve Hisse Devirleri Açısından Önemi	91
2.3.1.2. Hisse Devirlerinde Sübjektif Niteliklerin Konusu.....	94
2.3.1.3. Sübjektif Nitelik ile Alıcının Satın Alma Kararı Arasında Nedensellik Bağı Bulunması Şartı.....	97
2.3.1.4. Sübjektif Nitelikler ile Bağlayıcı Olmayan Açıklamaların Ayırt Edilmesi	99
2.3.2. Hisse Devirlerinde (Bulunması Beklenen) Objektif Nitelikler	103
2.3.2.1. Kavrama Genel Bakış ve Hisse Devirlerindeki Yeri.....	103
2.3.2.2. Hisse Devirlerinde Objektif Niteliklerin Tanımlanması	105
2.3.2.3. Satıcının Objektif Niteliklerden Sorumlu Olması İçin Ayıbın Önemli Olması Şartı.....	110
2.3.2.4. Objektif Nitelikler ile Sübjektif Niteliklerin Ayırt Edilmesi	113

2.3.3. Hisse Devirlerinde Zapt İhtimali	114
2.3.3.1. Zapt Sorumluluğuna Genel Bakış ve Ayıp Sorumluluğundan Ayırt Edilmesi.....	114
2.3.3.2. Devredilen Hisseler Üzerinde Zapt İhtimali.....	116
2.3.3.3. Münferit Malvarlığı Üzerinde Zapt İhtimali.....	119
2.4. ÖZEL OLARAK: HİSSE SATIM SÖZLEŞMESİNDE SATICININ BEYANLARI VE TEKEFFÜLLERİ.....	120
2.4.1. Satıcının Beyan ve Tekeffüllerinin Amacı	120
2.4.2. Satıcının Beyan ve Tekeffüllerinin Konusu	123
2.4.2.1. Satıcıya İlişkin Beyanlar ve Tekeffüller.....	124
2.4.2.2. Devredilen Hisselere İlişkin Beyanlar ve Tekeffüller..	125
2.4.2.3. Hedef Şirkete İlişkin Beyanlar ve Tekeffüller.....	126
2.4.2.3.1. Hedef Şirketin Kuruluşu, Hukuki Statüsü ve Sermayesi.....	126
2.4.2.3.2. Finansal Tablolar	127
2.4.2.3.3. Borç ve Finansman Düzenlemeleri	129
2.4.2.3.4. İzinler ve Lisanslar	130
2.4.2.3.5. Taşınır ve Taşınmaz Malvarlığı	131
2.4.2.3.6. Vergi	132
2.4.2.3.7. Önemli Sözleşmeler	133
2.4.2.3.8. Davalar ve Hukuki İhtilaflar	134
2.4.2.3.9. Kanunlara Uyum	135
2.4.2.3.10. İstihdam	136
2.4.2.3.11. Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları	137
2.4.2.3.12. Sigorta	138
2.4.2.3.13. Bilgi Teknolojileri ve Kişisel Verilerin Korunması	139
2.4.2.3.14. İfşa Edilen Bilgi ve Belgeler	140
2.4.2.3.15. Beyanlar ve Tekeffüllerin Sınırlı Olması.....	140
2.4.3. Beyanlar ve Tekeffüllerin Hukuki Niteliği.....	141
2.4.3.1. Hukuki Niteliğin Tespitinin Önemi.....	141

2.4.3.2. Hukuki Niteliğin Tespiti: Sübjektif Nitelik Bildirimi Mi, Garanti Taahhüdü Mü?	144
2.4.3.2.1. Genel Olarak	144
2.4.3.2.2. Sübjektif Nitelik Bildirimi Olmasının Hüküm ve Sonuçları	153
2.4.3.2.3. Garanti Taahhüdü Olmasının Hüküm ve Sonuçları.....	157

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SATICININ AYIP SORUMLULUĞUNUN YASAL ŞARTLARININ HİSSE DEVİRLERİNDE UYGULANMASI

3.1. KONUYA GİRİŞ	163
3.2. AYIBIN HASAR VE YARARIN GEÇİŞ ANINDA MEVCUT OLMASI.....	166
3.2.1. Genel Olarak Hasar ve Yararın Geçışı	167
3.2.2. Hisse Devirlerinde Hasar ve Yararın Geçiş Anı.....	168
3.2.3. Kapanış Ön Koşulları ve Hasar ve Yararın Geçişine Etkisi..	173
3.3. ALICININ AYIBI BİLMEMESİ VEYA BİLEBİLECEK DURUMDA OLMAMASI (TBK m. 222)	176
3.3.1. Hükme Genel Bakış.....	176
3.3.2. Hükümün Hisse Devirleri Açısından Önemi	179
3.3.3. Due Diligence ve Satıcının Ayıp Sorumluluğuna Etkisi	182
3.3.3.1. “Due Diligence” Faaliyeti ve Amacı	182
3.3.3.2. Satıcının Bilgi Verme Yükümlülüğü	187
3.3.3.2.1. Genel Olarak	187
3.3.3.2.2. Due Diligence Belgelerinin Etkisi	192
3.3.3.2.3. Satıcı ile Bilgiyi Haiz Olan Kimselerin Farklı Kişiler Olması Sorunu.....	195
3.3.3.2.4. Satıcının Araştırmakla Öğrenebileceği Ayıplar	197

3.3.3.3. Alıcının Due Diligence Yapma Yükümlülüğü	197
3.3.3.4. Alıcının Due Diligence'ta Özen Ölçütü.....	202
3.3.3.5. Due Diligence'in Satıcının Ayıp Sorumluluğuna Etkisi.....	207
3.4. ALICININ GÖZDEN GEÇİRME VE AYIBI BİLDİRME KÜLFETLERİNİ YERİNE GETİRMİŞ OLMASI (TBK M. 223).....	213
3.4.1. Genel Olarak Gözden Geçirme ve Bildirim Külfetleri	214
3.4.2. Hisse Devirlerinde Gözden Geçirme ve Bildirim Külfetleri	217
3.4.2.1. Açıklama ve Sorunların Tespiti.....	217
3.4.2.2. Hisse Devirlerinde Gözden Geçirmenin Kapsamı	222
3.4.2.3. Hisse Devirlerinde Gözden Geçirmenin Süresi ve TTK'daki Sürelerin Uygulanabilirliği.....	224
3.4.2.4. Hisse Devirlerinde Ayıp Bildiriminin İçeriği ve Süresi.....	228
3.4.3. Gözden Geçirme ve Bildirim Külfetlerinin Uygulanmadığı Hal: Satıcının Ağır Kusurlu Olması (TBK m. 225)	231
3.5. SATICININ SORUMLULUĞUNUN SÖZLEŞME İLE KALDIRILMAMIŞ VEYA SINIRLANDIRILMAMIŞ OLMASI	233
3.5.1. Sorumluluğun Sözleşme ile Kaldırılması veya Sınırlandırılması.....	233
3.5.2. Hisse Satım Sözleşmelerinde Sorumluluğu Sınırlayan Kayıtlar	237
3.5.2.1. İfşa Mektubu	237
3.5.2.2. Bilgisi Dâhilinde Olma Kriteri	239
3.5.2.3. Önemlilik Kriteri	240
3.5.2.4. Parasal Sınırlamalar	242
3.5.2.5. Süre Sınırlamaları	245
3.5.3. Sorumluluğu Kısıtlayan Sözleşme Kayıtlarının Geçersiz Olduğu Hal: Satıcının Ağır Kusurlu Olması (TBK m. 221)	246

3.5.3.1. Genel Olarak.....	246
3.5.3.2. Satıcının Ağır Kusuru	248
3.5.3.3. İspat Yükü Sorunu.....	250
3.5.3.4. Satıcı ile Ayıbı Bilen veya Bilebilecek Kimselerin Farklı Kişiler Olması Sorunu.....	250

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ALICININ AYIPTAN DOĞAN SEÇİMLİK HAKLARI VE GENEL HÜKÜMLERDEN KAYNAKLANAN TALEPLERİ

4.1. KONUYA GİRİŞ.....	253
4.2. ALICININ AYIPTAN DOĞAN SEÇİMLİK HAKLARI ve ZAMANAŞIMI	255
4.2.1. Genel Olarak	255
4.2.2. Alıcının Seçimlik Hakları	259
4.2.2.1. Ayıpsız Benzeri ile Değişirme	259
4.2.2.2. Onarım (Ayıbın Giderilmesi)	262
4.2.2.3. Sözleşmeden Dönme	264
4.2.2.4. Bedel İndirimi.....	278
4.2.3. Ayıp Sorumluluğunda Zamanaşımı.....	284
4.3. ALICININ GENEL HÜKÜMLERDEN KAYNAKLANAN TALEPLERİ VE BUNLARIN AYIP HÜKÜMLERİ KARŞISINDAKİ DURUMU	290
4.3.1. İrade Bozuklukları Temelinde Sözleşmenin İptali	291
4.3.1.1. İrade Bozukluklarının Ayıp Sorumluluğu Karşısındaki Durumu	291
4.3.1.2. Esaslı Yanılma	295
4.3.1.3. Aldatma.....	307
4.3.2. Genel Borca Aykırılık Temelinde Tazminat	313

4.3.2.1. Genel Borca Aykırılık Hükümlerinin Ayıp Sorumluluğu Karşısındaki Durumu.....	313
4.3.2.2. Alıcının Tazminat Talebinin Şartları	317
4.3.2.2.1. Genel Olarak	317
4.3.2.2.2. Kusur Şartı ve Kusur Karinesi.....	318
4.3.2.2.3. Zarar Şartı ve Tazminatın Hesabı.....	321
4.3.2.3. Alıcı Genel Hükümlere Göre Sözleşmeden Dönebilir Mi?	325
SONUÇ	327
KAYNAKÇA	335